

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 15Saz/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100959
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Šmahovská
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:0723100959.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Katarínou Šmahovskou, v právnej veci žalobkyne: A. B., C. D., nar. X. XXXX XXXX, C. štátnej príslušnosti, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXX platný do X. XXXXXX XXXX, adresa posledného trvalého pobytu v zahraničí: E., F. G. XX, D. G. XXX, C. H., t. č. na základe povolenia na pobyt mimo Pobytového tábora Opatovská Nová Ves, na adrese v D., I. E. XXXX/XX, zastúpenej advokátom Doc. Dr. Iur. Mgr. Martinom Husovcom, so sídlom v Košiciach, Haviarska 6, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom v Bratislave, Pivonková 6, o správnej žalobe vo veci azylu, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. G.: E./XXXX-X, z XX. XXXXXXX XXXX, takto

rozhodol:

I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Migračného úradu č. G.: E./XXXX-X, z XX. XXXXXXX XXXX, ktorým nebol žalobkyňi: A. B., C. D., C. štátnej príslušnosti, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXX platný do X. XXXXXX XXXX, udelený azyl a nebola jej poskytnutá doplnková ochrana, nebol jej udelený azyl na účel zlúčenia rodiny a nebola jej poskytnutá doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny, z r u š u j e a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Správny súd v Bratislave p r i z n á v a žalobkyňi voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania a dôvody napadnutého rozhodnutia

1. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. G.: E./XXXX-X, z XX. XXXXXXX XXXX (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) neudelil žalobkyňi azyl podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“); nebola jej poskytnutá doplnková ochrana podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle; nebol jej udelený azyl na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle; a tiež jej nebola poskytnutá doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny podľa § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

2. Svoje rozhodnutie žalovaný odôvodnil tým, že po príchode na územie Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) žalobkyňa 1. marca 2022 pred pracovníkmi Oddelenia azylu policajného zboru Humenné požiadala o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR z dôvodu obavy o život, nakoľko na J. prebieha vojnový konflikt a z dôvodu, že v C. H. (ďalej len „C.“) bol jej B., ako člen K. L. A. prenasledovaný za svoje politické názory. Ďalej opísal obsah pohovorov so žalobkyňou, ktorými žalobkyňa zdôvodňovala svoju žiadosť.

3. K neudeleniu azylu podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o azyle žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa v minulosti bola členkou komunistickej strany, v ktorej po rozpade K. B. svoje členstvo ukončila. Viac žiadne politické aktivity nevyvíjala, ani sa nijako politicky neangažovala. V C. nebola nikdy trestne stíhaná, ani väznená, a so štátnymi orgánmi nemala nikdy žiadne problémy. Žalobkyňa bývala od roku 2020 spolu s dcérou a B. v jednej domácnosti, preto mala povedomie o politických aktivitách svojho B. a z toho vyplývajúcich problémov ich rodiny. Žalovaný vylúčil, že by problémy, o ktorých žalobkyňa vypovedala, súviseli so B. politickou angažovanosťou. Podľa názoru žalovaného je B. žalobkyne v C. trestne stíhaný za pokus trestného činu podvodu spáchaného v extrémne veľkom rozsahu podľa § 154 ods. 4 a § 30 ods. 3 ruského trestného zákona. Za to bol na neho XX. XXXXXX XXXX vydaný sudcom E. K. F. zatýkací rozkaz, čo žalovaný vyhodnotil ako skutočný dôvod, pre ktorý B. žalobkyne opustil C. a na území SR požiadal o azyl, ktorý je však z hľadiska možnosti udelenia medzinárodnej ochrany irelevantný. Vzhľadom na výpovede žalobkyne a aktuálnych informácií o C. žalovaný dospel k záveru, že také individuálne okolnosti, ktoré by žalobkyňi v prípade návratu do krajiny pôvodu dôvodne mali spôsobovať opodstatnené obavy z prenasledovania z azylovo relevantných dôvodov preukázané neboli, a teda existenciu primeraného stupňa pravdepodobnosti, že by v C. mohla žalobkyňa čeliť prenasledovaniu, v jej prípade žalovaný vylúčil. Žalovaný k vojnovému konfliktu na J., ktorý žalobkyňa uviedla ako ďalší dôvod podania žiadosti, skonštatoval, že povinnosťou žalovaného je preskúmať aktuálnu situáciu a dôvody žiadosti o medzinárodnú ochranu v kontexte s krajinou pôvodu žalobkyne, ktorou je C. a nie J.. Preto aj tento dôvod žiadosti žalobkyne o azyl považoval za irelevantný.

4. K neposkytnutiu doplnkovej ochrany podľa §13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle žalovaný uviedol, že hoci trest smrti v C. nebol dosiaľ formálne zrušený, od roku 1996 platí naň moratórium a preto sa nevykonáva. Žalobkyňa sa vyjadrila, že v krajine pôvodu nespáchala žiaden trestný čin, nebola z ničoho obvinená, trestne stíhaná, ani väznená, a preto žalovaný dospel k záveru, že jej v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozba vážneho bezprávia z dôvodu uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu nehrozí. Z pohovoru so žalobkyňou mal žalovaný preukázané, že v C. žalobkyňa nikdy nečelila mučeniu, krutému alebo neľudskému zaobchádzaniu alebo trestu, ako ďalšej forme vážneho bezprávia. Zároveň tam nevykonávala žiadnu takú činnosť, ktorá by v prípade jej návratu do krajiny pôvodu viedla oficiálne orgány C. k neprimeraným opatreniam voči jej osobe. Táto forma vážneho bezprávia žalobkyňi nehrozí ani za odchod z krajiny pôvodu, nakoľko z C. vycestovala legálne, bez akýchkoľvek problémov. Okrem toho, v C. je zákonom stanovená sloboda pohybu po krajine, cestovania do zahraničia, emigrácie a repatriácie, aj keď vláda toto právo pre určité skupiny obmedzila. Žalovaný preto dospel k záveru, že nie je dôvod objektívne sa domnievať, že v prípade návratu žalobkyne do C. by sa stala objektom druhej formy vážneho bezprávia. K tretej forme vážneho bezprávia, teda vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného, alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, žalovaný skonštatoval, že ani táto forma vážneho bezprávia v prípade návratu žalobkyne do krajiny pôvodu jej nehrozí. Napriek tomu, že C. vojensky napadla J., aktuálne na území C. neprebíha žiaden ozbrojený konflikt. Hoci hrozba konfliktu v oblastiach J. hraníc reálne existuje, vo veľkých mestách a v samotnej E. oblasti, odkiaľ žalobkyňa pochádza, v súčasnej dobe medzinárodný ozbrojený konflikt neprebíha.

5. Neudelenie azylu na účel zlúčenia rodiny a neposkytnutie doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny žalovaný odôvodnil objektívnymi dôvodmi, keďže u žalobkyňi nezistil na území SR žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom, resp. poskytnutou doplnkovou ochranou, s ktorými by sa mohla po splnení zákonných podmienok zlúčiť.

6. Záverom žalovaný skonštatoval, že ani B. žalobkyne nebol udelený azyl na území SR a súčasne mu nebola poskytnutá doplnková ochrana, keďže existuje dôvodné podozrenie, že spáchal obzvlášť závažný zločin a rovnako existuje dôvodné podozrenie, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. Rovnako nebol udelený azyl, ani poskytnutá doplnková ochrana na území SR, dcére žalobkyne a jej vnučke pre nesplnenie podmienok.

II. Správna žaloba

1. Správnu žalobou z 26. septembra 2023 sa žalobkyňa domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Namietala, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, posudzovaný skutkový stav, ktorý je základom rozhodnutia, je v rozpore s administratívnym spisom, rozhodnutie je čiastočne nepreskúmateľné

pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôkazov na predkladané rozhodnutie, zistenie orgánu bolo nedostačujúce na predmetné odmietavé rozhodnutie a správny orgán posudzoval dôkazy úplne svojvoľne, arbitrárne a nelogicky.

2. Poukázala na skoršie rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8SaZ/11/2022 z 11. januára 2023, podľa ktorého sa súd stotožnil s tvrdením, že rozhodnutie žalovaného vo veci žiadosti žalobkyne o azyl alebo doplnkovú ochranu na území SR, bezprostredne závisí od náležitého posúdenia vecí jej B.. Namietala, že podkladom napádaného rozhodnutia je rovnaký skutkový stav, pričom žalovaný nezískal jediný nový dôkaz, ktorý by vyvracal tvrdenia a dôkazy B. a celej rodiny. Žalovaný sa podľa jej názoru svojvoľne rozhodol ignorovať časť dôkazov, nezohľadniť dôkaznú situáciu na prospech žalobkyne, aby len znovu zopakoval, čo už povedal v prvom rozhodnutí, ktoré tento súd už raz zrušil.

3. Ďalej žalobkyňa namietala, že v napadnutom rozhodnutí žalovaný vôbec nevysvetlil, prečo nezohľadnil neposkytnutie ochrany voči vtrhnutiu do bydliska za dôležitý dôkaz o tom, že B. aktivity majú zjavný dopad aj na osobu žalobkyne. Aj jej boli adresované vyhrážky fyzickej likvidácie. Poukázala, že žalovaný považoval vyhrážky za „výlučne súkromný spor“, pričom nevysporiadal sa s tým, či je akceptovateľné, aby C. štátne orgány neposkytli ochranu v prípade incidentu, kedy došlo k pokusu o vlámanie skupiny mužov a vyhrážanie sa cez telefón. Taktiež sa žalovaný nemal vôbec vysporiadať s tým, že vyšetrovateľ, ktorý trestné stíhanie inicioval, bol sám oznámený za žiadosť o úplatky a že B. priamo poukázal na jeho politickú činnosť.

4. Podľa názoru žalobkyne, ak aj žalovaný mal za to, že neexistuje u nej osobne prenasledovanie (čo nijako vysvetlil), z dôvodu zdravotného stavu, vysokého veku a situácie zvyšku rodiny, mal riadne zdôvodniť, prečo je ľudsky akceptovateľné do C. H. samú poslať XX ročnú ženu, so zdravotnými ťažkosťami, ktorej zvyšok rodiny sa musí skrývať v zahraničí. Uviedla, že represia štátnych orgánov neslobodných krajín na širšej rodine nie je žiadnou výnimkou a skutkový stav v tomto smere mal zistiť práve žalovaný – čo neurobil. Bola tiež toho názoru, že žalovaný musí svoje rozhodnutie odôvodniť aj vo vzťahu k azylu pre žalobkyňu z humanitárneho dôvodu podľa § 9 zákona o azyle. Táto forma ochrany sa udeľuje zraniteľným osobám, najmä vážne chorým, traumatizovaným alebo veľmi starým osobám. K možnosti udelenia humanitárneho azylu žalobkyňa uviedla, že žalovaný pôvodne tvrdil, že žalobkyňa je v kondícii primeranej jej veku. Následne však otázku humanitného azylu vôbec neriešil. Poukázala, že sa v nedávnej minulosti podrobila závažným operáciám mozgu. Aj dodatočný výsluch musel byť presunutý pre operáciu. Podstúpené operácie nie sú bežným zákrokom v populácii XX ročných ľudí. Žalobkyňa žije v spoločnej domácnosti s rodinou svojej dcéry práve preto, že potrebuje pomoc pri dennodennom fungovaní.

5. Ďalej žalobkyňa v žalobe uviedla, že jej B. je C. M. L. F. M. N. K. O. A. K., pričom opísala dôvody, pre ktoré musel jej B. s rodinou utiecť na J. a následne na Slovensko. Dala do pozornosti, že žalovaný ani jej B. neposúdil dobre a poukázala na dôkazy, ktoré mali byť zo strany žalovaného ignorované.

6. Žalobkyňa tiež namietala, že žalovaný vôbec nezohľadnil, že situácia v C. je skutočne nepriaznivá nielen pre príslušníkov opozície, ale aj pre ich rodinných príslušníkov. Žalobkyňa sama nemala len potencionálne problémy, ale skutočné problémy s perzekúciou zo strany štátnej moci. Pri odôvodnení neposkytnutia doplnkovej ochrany žalovaný vôbec neprihliadal na dôvod udelenia doplnkovej ochrany podľa § 2 písm. f) bod 2 zákona o azyle, a síce ponížujúce zaobchádzanie, ktorému žalobkyňa jednoznačne v C. čelila, a ktorému môže opäť čeliť po návrate do C..

7. K dôkaznému bremenu a zisťovaniu faktov žalobkyňa citovala z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ C-199/12 až C-201/12, C-277/11, ako aj z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva J. K. a iní proti Švédsku, č. 59166/12, Liu proti Poľsku, č. 37610/18, pričom vyjadrila názor, že postup žalovaného je v rozpore s týmito základnými východiskami. Podľa jej názoru, označila a predložila dôkazy na podporu svojich tvrdení, avšak žalovaný namiesto preverenia, ich ignoroval. Poukázala a citovala tiež zo správy neziskovej organizácie Amnesty International, podľa ktorej „Právo na slobodu prejavu, združovania a pokojného zhromažďovania boli bežne porušované. Verejné zhromaždenia organizované politikmi opozície boli takmer úplne zakázané. Právne predpisy o „zahraničných agentoch“ a „nežiaducich organizáciách“, spolu s trestným stíhaním na základe vykonštruovaných obvinení a inými formami nátlaku, boli široko rozšírené na potlačenie disentu. Beztrestne sa vyhráža a útočí na novinárov, obhajcov ľudských práv a iných aktivistov. Zintenzívnilo sa prenasledovanie Svedkov Jehovových. Mučenie a

iné zlé zaobchádzanie na miestach zadržiavania zostalo endemické a trestné stíhanie páchatel'ov zriedkavé.“ Žalobkyňa bola toho názoru, že akékoľvek širšie informácie o situácii v C. v rozhodnutí absentujú (C-277/11, bod 67), hoci ich štát môže získať lepšie ako žiadatelia o azyl. V druhom rade, všetky už predložené dôkazy a tvrdenia mal štátny orgán posúdiť „opatrne a obozretne“ (C-199/12 až C-201/12, bod 73).

III. Vyjadrenie žalovaného a žalobkyne

8. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že považuje napadnuté rozhodnutie za vecne správne a zákonné a navrhol súdu, aby správnu žalobu zamietol. Poukázal na rozhodnutie žalovaného vo veci neudelenia azylu a neposkytnutia doplnkovej ochrany B. žalobkyne a na jeho dôvody, pričom vyjadril názor, že B. žalobkyne vykonštruoval spojitosť medzi jeho opozičnými aktivitami a trestným konaním, za účelom získať medzinárodnú ochranu a zlegalizovať si pobyt na území Slovenskej republiky.

9. Žalovaný ďalej uviedol, že posudzoval žiadosť žalobkyne v zmysle § 19a zákona o azyle, z ktorého vyplýva, že každá žiadosť o udelenie azylu sa skúma individuálne na základe predložených skutočností a so zohľadnením situácie pretrvávajúcej v krajine pôvodu žiadateľa. Bol toho názoru, že dôkladne zohľadnil a preskúmal aj dôvody, ktoré sa týkajú osobnosti žalobkyne a ktoré by mohli preukázať jej opodstatnené obavy z prenasledovania. Skonštatoval, že v priebehu celého konania také dôvody nenašiel. Žalobkyňa nevyvíjala také aktivity, na základe ktorých jej mohlo hroziť nebezpečenstvo prenasledovania. V danom prípade neboli naplnené kritéria pre udelenie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle. Žalovaný poukázal, že nakoľko žiadosť žalobkyne o medzinárodnú ochranu bezprostredne súvisí s vecou B., o ktorej už bolo rozhodnuté a nenašli sa dôvody na udelenie azylu, tak ani v prípade žalobkyne nemôžu existovať dôvody na obavu z prenasledovania v zmysle zákona o azyle. Iné, na B. nezávislé dôvody na udelenie azylu, žalobkyňa neuviedla.

10. Vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany žalobkyne žalovaný uviedol, že nie je pravdepodobné, že by v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla byť žalobkyňa vystavená minimálne jednému z troch dôvodov vážneho bezprávia podľa § 2 písm. e) zákona o azyle. K neodôvodneniu a neudeleniu humanitného azylu žalovaný poukázal, že zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle a keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, nie je možné žalovanému vyčítať, že účastníkovi konania azyl z humanitných dôvodov neudelil. Poukázal, že v zmysle článku 13 nariadenia ministra vnútra SR č. 34/2014 o postupe migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, útvarov Policajného zboru a centier podpory pri vykonávaní zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, za humanitné dôvody sa považujú najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Žalobkyňa sa žalovanému nejavila ako prestarnutá, traumatizovaná či ťažko chorá osoba, ktorej by hrozila v prípade návratu smrť, a preto sa žalovaný nezaoberal možnosťou týkajúcou sa udelenia azylu z humanitných dôvodov. Žalovaný tiež poukázal na to, že dôvody na udelenie azylu žalovaný nenašiel ani v prípade dcéry a vnučky žalobkyne, a preto žalovaný vylúčil, že by sa žalobkyňa mala sama vrátiť do krajiny pôvodu.

11. Žalobkyňa na obsah vyjadrenia žalovaného replikou v lehote stanovenej správnym súdom nereagovala.

IV. Konanie na správnom súde

12. Správny súd v Bratislave ako súd vecne, miestne a kauzálne príslušný [§ 10 a § 13 ods. 3, § 17 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“)], v konaní o správnej žalobe vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia posudzujúc správnu žalobu neformálne a neviazaný jej žalobnými bodmi (§206 ods. 3 SSP) preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného a priebeh administratívneho konania, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, oboznámil sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu žalovaného, a podľa stavu veci v čase vyhlásenia rozhodnutia správneho súdu podľa § 206 ods. 4 SSP dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná. O žalobe rozhodol bez

nariadenia pojednávania dňa 27. marca 2024, nakoľko boli splnené podmienky podľa § 137 ods. 4 SSP. Oznámenie o mieste a čase vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania bolo zverejnené minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle správneho súdu.

13. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného z 21. augusta 2023, ktorým žalovaný vo veci žiadosti žalobkyne o udelenie azylu rozhodol o neudelení azylu podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o azyle; o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle; taktiež rozhodol o neudelení azylu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle; a o neposkytnutí doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny podľa § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

14. Krajský súd v Bratislave vo veci žalobkyne v predchádzajúcom súdnom konaní rozhodol rozsudkom z 11. januára 2023 sp. zn. 8SaZ/11/2022 tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného o zamietnutí jej žiadosti o udelenie azylu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že súd sa stotožnil s tvrdením, že rozhodnutie žalovaného vo veci žiadosti žalobkyne o azyl alebo doplnkovú ochranu na území SR bezprostredne závisí od náležitého posúdenia veci jej B. (pozri bod 40 uvedeného rozsudku). V ďalšom konaní mal žalovaný doplniť dokazovanie, týkajúce sa osoby B. žalobkyne, bol povinný zistiť skutkový stav s ohľadom na dôležité skutkové okolnosti na strane B. žalobkyne, najmä s ohľadom na jeho politickú činnosť, ako aj na strane žalobkyne, nakoľko táto bezprostredne súvisí s vecou jej B.. Následne mal žalovaný opätovne vyhodnotiť žiadosť žalobkyne o udelenie azylu s tým, že nové rozhodnutie vo veci mal náležite odôvodniť tak, aby spĺňalo požiadavky preskúmateľnosti a zrozumiteľnosti, a to s uvedením, aké zákonné kritérium žalovaný skúmal pre udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany a s akým výsledkom.

15. Správny súd sa preto predovšetkým zameril na posúdenie, či žalovaný odstránil vytýkané nedostatky. Zo súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, vyplýva, že vo veci B. žalobkyne žalovaný rozhodol rozhodnutím č. G.: E./XXXX-X zo dňa XX. XXXXXXX XXXX, ktorým mu nebol udelený azyl, ani poskytnutá doplnková ochrana. Uvedené rozhodnutie bolo napadnuté správnu žalobou na Správnom súde v Bratislave, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 16 SaZ/8/2023. Správny súd v Bratislave rozsudkom z 21. decembra 2023, sp. zn. 16 SaZ/8/2023 zrušil rozhodnutie žalovaného vo veci B. žalobkyne a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Správny súd v uvedenom rozhodnutí okrem iného vytkol žalovanému, že po prvotnom zrušujúcom rozsudku, kedy žalovaný založil závery o trestnej minulosti B. žalobkyne a dôveryhodnosti jeho aktuálneho trestného stíhania pre podvod, na informáciách netýkajúcich sa osoby B. žalobkyne, žalovaný nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie a okrem informácií týkajúcich sa aktuálnej situácie v C. H. a všeobecných informáciách o právnej úprave trestného činu podvodu v C. H. a hroziaceho trestu, ignoroval zásadu materiálnej pravdy a na podklade tvrdení B. žalobkyne nedoplnil dôkazy tak, aby boli potvrdené alebo vyvrátené. Ďalej správny súd poukázal, že žalovaný sa snažil navodiť pomerne kvalifikovaný dojem, že neexistujú relevantné dôvody pre obavy z prenasledovania B. žalobkyne, avšak pre uvedené konštatovanie nebral na zreteľ ani tie podklady rozhodnutia, ktoré sám zabezpečil. Správny súd preto uzavrel, že námietky B. žalobkyne boli v celom rozsahu dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie nemôže v podobe, akom sa vysporiadalo so žalobcom prezentovaným azylovým príbehom, ako aj s ohľadom na rozsiahle informácie o aktuálnej bezpečnostnej a politickej situácii v C. H. (ktoré sú, hoci súčasťou administratívneho spisu, v napadnutom rozhodnutí navyše zohľadnené iba minimálne), obstať. Žalovaný mal nedostatočne odôvodniť, či v súlade s princípom dôkazného bremena primeranej pravdepodobnosti, možno vychádzajúc z chronologického sledu žalobcom popisovaných udalostí pred jeho bezprostredným opustením C. H., vylúčiť, že tie nemali spoločného menovateľa, a to zameranie sa C. štátnych orgánov na neho ako osobu opozične politicky sa angažujúcu.

16. Už len na základe uvedenej skutočnosti, a to opakovane nedostatočného posúdenia žiadosti o udelenie azylu B. žalobkyne žalovaným, je daný dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného aj v azylovej veci žalobkyne, a to aj s poukazom na predchádzajúci rozsudok krajského súdu v jej azylovej veci (sp. zn. 8SaZ/11/2022).

17. Správny súd sa zaoberal aj námietkou žalobkyne vo vzťahu k neudeleniu azylu z humanitných dôvodov, pričom ju vyhodnotil ako dôvodnú, lebo hoci na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a zákon o azyle výslovne neukladá žalovanému povinnosť uviesť v rozhodnutí osobitný výrok o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, ani osobitne odôvodňovať,

prečo ustanovenie § 9 zákona o azyle neaplikoval, avšak ak sa žiadateľ o azyl uplatnenia § 9 zákona o azyle dovoľáva už v konaní pred žalovaným, je povinnosťou žalovaného sa s tvrdeniami žiadateľa o azyl aj v tomto smere jasne vysporiadať v odôvodnení rozhodnutia. V zmysle ustálenej judikatúry je zrejmé, že vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy žalovaného, ale na druhej strane v súlade s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreného v rozsudku sp. zn. 1SžoKS 124/2005 zo dňa 23. januára 2007, pokiaľ v priebehu administratívneho konania boli navrhovateľom takéto dôvody tvrdené, v odôvodnení rozhodnutia musí odporca zaujať k nim stanovisko a teda náležite odôvodniť, prečo azyl z humanitných dôvodov neudelil.

18. Žalovaný na tvrdenia žalobkyne ohľadom humanitného azylu (pozri napr. Stanovisko Slovenskej humanitnej rady zo 6. júla 2022, č.l. 84 azylového spisu) v rozhodnutí vôbec nereagoval, a preto je v tejto časti rozhodnutie žalovaného nepreskúmateľné. Je potrebné tiež dodať, že aj keby v danom prípade žalovaný reagoval, s ohľadom na nedostatočné posúdenie žiadosti o udelenie azylu B. žalobkyne, by posúdenie prípadnej možnosti udelenia humanitného azylu žalobkyni bolo založené na nedostatočnom zistení skutkového stavu. Bude preto potrebné, aby sa žalovaný v ďalšom konaní riadne vysporiadal aj s touto možnosťou a v prípade, ak dospeje k záveru, že azyl z humanitných dôvodov neudelí, následne v odôvodnení rozhodnutia bude potrebné uviesť dôvody, pre ktoré k takému záveru dospel.

19. Správny súd tiež poukazuje, že podľa § 8 písm. a) zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

20. Je zrejmé, že žalobkyňa odvodzuje svoju žiadosť o udelenie azylu od politických aktivít svojho B.. Prichádza preto do úvahy aj taký výklad zákona o azyle, podľa ktorého má žalobkyňa v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodov príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a to k rodine. Aj podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (ďalej len „kvalifikačná smernica“) členské štáty zohľadnia pri posudzovaní dôvodov pre prenasledovanie tieto prvky: skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä v prípade, že – príslušníci tejto skupiny majú prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla, a - táto skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti. V súčasnosti je vedené pred Súdny dvorom EÚ prejudiciálne konanie C-217/23, v ktorom sa práve rieši výklad článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice. Žalovaný v ďalšom konaní bude povinný vysporiadať sa aj s tým, či nemôže v prípade žalobkyne ísť o prenasledovanie z dôvodov príslušnosti k sociálnej skupine, teda rodine (ak by vo veci jej B. boli preukázané tvrdené politické dôvody prenasledovania), a v prípade rozhodnutia Súdneho dvora EÚ bude povinný naň reflektovať.

21. Vzhľadom k uvedenému, zistiť dôvodnosť správnej žaloby, správny súd napadnuté rozhodnutie podľa § 191 ods. 1 písm. d) e) a f) v spojení s § 220 SSP zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

22. Podľa § 191 ods. 6 SSP právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu.

23. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná v celom rozsahu, priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia oprávnenému subjektu, a to na Správnom súde v Bratislave (§ 443 ods. 1 SSP).

Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva a návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

V konaní o kasačnej sťažnosti vo veciach azylu nemusí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 2 písm. b) SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa nemusia byť spísané advokátom.